

บุญแจกข้าว

หมวดหมู่

บุญแจกข้าว (ทำบุญอุทิศส่วนกุศล) ภาษาถิ่น เรียก "ทำบุญหา" หรือ "บุญแจกข้าว" เป็นประเพณี ของคนอีสาน ที่ต้องการแสดงออกถึงความรักเคารพ พ่อแม่ที่เสียชีวิตไปแล้ว เพื่อให้ดวงวิญญาณได้สงบสุข ได้รับส่วนบุญที่ลูกหลาน "ทำบุญหา" หรือ เรียกว่า งานแจกข้าว(อุทิศส่วนกุศล)

การทำบุญแจกข้าวชาวอีสานถือเป็นเรื่องสำคัญมากเพราะถือว่าทุกคนเมื่อถึงแก่กรรมแล้วจะต้องได้กินข้าวแจก หากบุคคลใดเมื่อตักไปแล้วไม่มีใครแจกข้าวให้ เข้าใจกันว่าบุคคลนั้นจะต้องได้รับความมอดอยากและไม่ไปสุดไปเกิด วิญญาณจะคงวนเวียนคอยหาข้าวแจกอยู่นั่นเอง

ตระกูลใดเมื่อญาติสนิทถึงแก่กรรมไม่ทำบุญแจกข้าวให้มักจะเป็นที่ดูหมิ่นของคนอื่นลูกชาวบ้านนินทาในทางไม่ดี ถือว่าเป็นผู้ไม่รู้จักบุญคุณ เป็นคนเห็นแก่ตัวไม่รู้จักเสียสละเพื่อผู้ที่ล่วงลับไปแล้ว การดำเนินการทำบุญแจกข้าว เมื่อกำหนดงานบุญแล้ว มีการบอกญาติพี่น้องทุกคนและผู้รักใคร่นับถือในหมู่บ้านใกล้เคียง หรือแม่จะไปอยู่คนละหัวเมืองก็บอกให้ทราบ เพื่อจะได้มาร่วมทำบุญโดยพร้อมเพรียงกัน

มีการปลูกปะรำไว้สำหรับญาติพี่น้องได้พักอาศัยในขณะมาร่วมทำบุญด้วย

พอถึงวันกำหนดวันงานตอนเช้าจะมีการเลี้ยงญาติพี่น้องที่ได้รับเชิญจนอิมหน้าสำราญตอนกลางวัน มีการจัดตกแต่งเครื่องไทยทาน ซึ่งเรียกว่า ห่ออัฐิระ คงหมายถึงการจัดอัฐิบริขารนั่นเอง

มีการถวายอาหารเพลพระภิกษุและเลี้ยงอาหารกลางวันญาติพี่น้องอีกด้วย บางงานมีการบวชขนาด ตอนเย็นมีการฟังพระสวดมนต์ตอนกลางคืนมีมหรสพสมโภชตลอดคืน

ตอนเช้าถวายอาหารบิณฑบาตและเครื่องไทยทานแด่พระภิกษุสงฆ์ โดยนิมนต์มาที่บ้านของเจ้าภาพ มีพิธีถวายผ้าบังสุกุลเสร็จแล้วฟังเทศน์ กรวดน้ำอุทิศส่วนกุศลให้แก่ผู้ตาย และเลี้ยงอาหารแก่ผู้มาร่วมงานอีกครั้งหนึ่งเป็นเสร็จพิธี ประเพณีไทยอีสานที่เรียกกันว่า แจกข้าว คงหมายถึงนอกจากถวายภัตตาหารและแจกทานแด่พระภิกษุสงฆ์

ยังมีการเลี้ยงอาหารทำนองแจกทานแก่ผู้ไปร่วมงาน โดยทั่วถึงกันเป็นพิเศษคือการทำบุญมากกว่าครั้งใดๆนั่นเอง นอกจากบุญแจกข้าวดังกล่าวญาติพี่น้องจะทำอุทิศส่วนกุศลให้แก่ผู้ล่วงลับไปแล้วอีกเล็กๆ น้อยๆ ในบางโอกาสก็ทำได้แล้วแต่ศรัทธา

ข้อมูลโดย : สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม